

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร
A factor analysis of the characteristics of the qualified student teachers
Naresuan University

ผู้วิจัย วรรณกร พรประเสริฐ¹

Wannakorn Phornprasert¹

praewphornprasert@gmail.com

สำราญ มีแจ้ง²

Samran Mejang²

น้ำทิพย์ องอาจวานิชย์³

Namthip Ongardwanich³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 690 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 คุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ จำนวน 69 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Components Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) ซึ่งคำนวณโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีจำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 บุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางวิชาการ องค์ประกอบที่ 3 คุณธรรม และจริยธรรม องค์ประกอบที่ 4 จิตวิญญาณความเป็นครู และองค์ประกอบที่ 5 บุคลิกภาพ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบ, นิสิตครูคุณภาพ

Abstract

The purpose of this research was to analyze the factors indicating the characteristics of the qualified student teachers, Naresuan University. The sample group used in the research included 690 undergraduate students in level 1-4 of the Faculty of Education at Naresuan University which were selected by a stratified random sampling. The research tool was the questionnaire which was divided into 3 sections. The first section consisted of 3 questions concerning general information. The second section consisted of 69 items relating the characteristics of the qualified student teachers. And the third section consisted of suggestions and comments. The reliability of this research tool was 0.896. Statistics for data analysis consisted of mean, standard deviation, and exploratory factor analysis with principal components analysis and orthogonal rotation by varimax orthogonal rotation computerized program.

¹นิสิตระดับคุษภูิบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³อาจารย์ ดร., สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

The result revealed that the characteristics of the qualified student teachers, Naresuan University, consisted of 5 factors: the learning person factor, the academic skills factor, the moral and ethical factor, the teacher spirituality factor, and the personality factor.

Keywords: Factor Analysis, Qualified Student Teacher

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีจุดเน้นในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญก็คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เช่นเดียวกันกับการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 1) การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) การพัฒนาครูยุคใหม่ 3) การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) โดยจะเห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองก็คือการพัฒนาครูยุคใหม่ เนื่องจากครูเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า ดังนั้นในกระบวนการผลิตครูจะต้องดึงคนดี คนเก่ง มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และเพชรฯ พิพัฒน์สันติกุล, 2554) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้เน้นการยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการผลิตครูดีและมีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อผู้เรียนแล้วนำไปสู่การพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

วิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพชั้นสูง เป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญาและมีลักษณะเฉพาะด้าน ในการให้บริการแก่สังคมที่ต่างจากวิชาชีพอื่น ๆ จะต้องผ่านการศึกษาอบรมในสถาบันการศึกษามาอย่างดี และมีการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อควบคุมความประพฤติ มาตรฐาน และคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ มีเอกลักษณ์และเสรีภาพทางวิชาชีพที่จะแสดงความคิดเห็นอันเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมและ

ประเทศชาติ ซึ่ง “ครู” นับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เป็นด่านหน้าในการพัฒนาคุณภาพพลเมืองของชาติให้มีศักยภาพ ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) โดยในปัจจุบันประเทศไทยยังคงเร่งดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบในทุกภาคส่วน เมื่อพิจารณากรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจากร่าง Road map ปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2558- 2564) ได้เสนอประเด็นในการปฏิรูปครู ว่าจะต้องผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพสูง ซึ่งกระบวนการนี้องค์กรหลักที่จะมีส่วนช่วยในการผลิตและพัฒนาครูคือ คุรุสภาที่จะต้องวางแผนการบริหารสำหรับกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู และทำหน้าที่ในการรับรองหลักสูตรให้กับสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรครู และเมื่ออนิสิตนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจากสถาบันเหล่านั้น คุรุสภาก็จะมีบทบาทอีกครั้งในการพิจารณาให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทั้งยังต้องดูแลครูในระบบให้มีการพัฒนาตนเองสำหรับการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และการดำรงตนของครูให้อยู่ในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี ซึ่งจะได้ไม่ถูกพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หากครูที่เข้ามาในระบบวิชาชีพด้วยความรัก ความศรัทธาต่อวิชาชีพ ประพฤติตนตามหลักจรรยาบรรณที่ดี ก็จะเป็นภาพอุดมคติของครูที่มีคุณภาพที่สามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้ (คณะทำงานปฏิรูปการศึกษาของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2558)

แต่อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาอาชีพครูไม่ได้รับการยกย่อง เลื่อมใส ศรัทธา จากชุมชนและสังคม เหมือนกับอาชีพชั้นสูงอื่น ๆ ดังที่เคยเป็นในอดีต ข้าราชการครูมีหนี้สินมากมาย ทั้งหนี้ในระบบและหนี้นอกระบบ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2544) ซึ่งทำให้ความน่าเชื่อถือในตัวครูลดลง โดยพบว่าจุดด้อยของครูไทยในสายตาประชาชน ได้แก่ ครูมีความพึงพอใจจ่ายเกินตัว จนทำให้เป็นหนี้สิน อีกทั้งครูมีจิตสำนึกน้อยลง ขาดคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบกับความไม่เข้าใจในตัวเด็ก ไม่รับฟังความคิดเห็น ไม่ยุติธรรม ใช้อารมณ์

ตัดสิน นอกจากนี่ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และการดูแลเอาใจใส่นักเรียนน้อยลง หันไปให้ความสนใจกับนักเรียนที่มีฐานะสูงมากกว่านักเรียนที่มีฐานะปกติหรือยากจน (สวนดุสิตโพล, 2560) นอกจากนี้จะปรากฏการพาดหัวข่าวที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของครู ได้แก่ ครูทำร้ายเด็กอายุ 2 ขวบ, ครูหนุ่มชกหน้านักเรียน, นักเรียนหญิงถูกครูฝ่ายชายทำร้ายร่างกาย, นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ถูกครูโยนแก้วน้ำใส่ใบหน้า เป็นต้น (ไทยรัฐ, 2560)

ดังนั้นจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สถาบันที่ทำหน้าที่ในการผลิตครูควรตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ เพื่อที่จะได้ผลิตนิสิตนักศึกษาครูให้ออกมาเป็นครูที่ดี เก่ง มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู ออกสู่สังคมในอนาคต ซึ่งการที่จะได้ครูที่มีคุณภาพ มีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การดึงดูดคนเก่งและคัดเลือกคนเข้าสู่สายอาชีพครู (attraction and recruitment) 2) การเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นครู (preparation) 3) การพัฒนาและยกระดับความรู้และสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง (continuous learning) และ 4) การรักษาคนเก่งไว้ในสายอาชีพครู (retention) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) โดยจะเห็นได้จากนโยบายเร่งด่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการผลิตครูยุคใหม่หรือครูพันธุ์ใหม่ ดังนี้ 1) พัฒนาทักษะครูด้านวิทย์ คณิต เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นๆ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ครอบคลุมครูทุกระดับ 2) เร่งรัดผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยมีการสรรหา และคัดกรองจากคนที่มีจิตวิญญาณครู คนดี คนเก่ง อยากรับผิดชอบ และพัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ และ 3) เร่งผลิตครูสาขาขาดแคลนและครูวิชาชีพด้วยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้นักเรียนและคนไทยในต่างประเทศมาเป็นครู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์เป็นคณะแรก และเป็นคณะเก่าแก่ของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ และเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานบัณฑิตเพื่อการรับรองปริญญาตรี ทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) จากคุรุสภา เมื่อปีการศึกษา 2547 นอกจากนี้เมื่อปีการศึกษา 2556 ที่ผ่านมา คณะศึกษาศาสตร์ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรปริญญาตรี มี

หลักสูตรจำนวนทั้งสิ้น 9 สาขาวิชา ประกอบกับได้มีการจัดตั้งโครงการผลิตครูคุณภาพ เพื่อผลิตบัณฑิตทางด้านศึกษาศาสตร์ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทางวิชาการ สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม และตอบสนองกรอบแผนการพัฒนาระบบการศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับเพิ่มเติม พ.ศ. 2551- 2565 (คณะศึกษาศาสตร์, 2556) ดังนั้นจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูคุณภาพ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูคุณภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นครูคุณภาพ ที่มีคุณธรรมจริยธรรมความเป็นครูออกสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูคุณภาพ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จำนวน 1,018 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จำนวน 690 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สามารถจำแนกจำนวนนิสิต ตามสาขาวิชา ดังนี้ 1) เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 43 คน 2) คณิตศาสตร์ จำนวน 79 คน 3) คอมพิวเตอร์ จำนวน 78 คน 4) ฟิสิกส์ จำนวน 92 คน 5) เคมี จำนวน 83 คน 6) ชีววิทยา จำนวน 85 คน 7) ภาษาอังกฤษ จำนวน 83 คน 8) ภาษาไทย จำนวน 91 คน และ 9) พลศึกษาและวิทยาศาสตร์ การออกกำลังกาย จำนวน 56 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวข้อง และจากงานวิจัยต่างๆ รวมถึงได้ศึกษาข้อคำถาม จากรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1

ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

2.2 ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูคุณภาพ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 69 ข้อ

2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นปลายเปิด (Open Form)

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

3.2 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ไม่ใช้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.896

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้ระยะเวลา ในเก็บแบบสอบถาม ประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 690 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

5.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตครูคุณภาพ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะครูคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) (ปกรณัม ประจันบาน, 2551) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) วิเคราะห์องค์ประกอบโดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Components Method) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation)

เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

2) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และนำเสนอในรูปแบบของเมตริกซ์สหสัมพันธ์ (หรือเมตริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม) ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นคู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ใช้ในการศึกษาคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation; r)

3) นำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญไปสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal Component Method)

4) หมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยการหมุนแกนแบบวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) ผู้วิจัยพิจารณาองค์ประกอบตามเกณฑ์คือ องค์ประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigen values) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้นๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป โดยในแต่ละตัวแปร (Factor Loading) ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป

5) นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปแปลผล และตั้งชื่อองค์ประกอบ

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Components Method) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax) ซึ่งคำนวณโดยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax)

ตาราง 1 แสดงค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และผลบวกสะสมร้อยละของความแปรปรวน

องค์ประกอบ	Eigen Values	% of Variance	Cumulative % of Variance
1	13.459	19.506	19.506
2	8.659	12.549	32.055
3	5.310	7.696	39.751
4	4.403	6.381	46.132
5	2.974	4.311	50.442
6	2.246	3.254	53.697
7	2.177	3.156	56.852
8	1.813	2.627	59.479
9	1.618	2.345	61.825
10	1.464	2.121	63.946
11	1.250	1.812	65.758
12	1.162	1.684	67.442
13	1.054	1.527	68.969

จากตาราง 1 พบว่าในการสกัดองค์ประกอบได้ 13 องค์ประกอบ มีค่า Eigen value มากกว่า 1 ค่าร้อยละของความแปรปรวนทั้ง 13 องค์ประกอบ มีค่า 68.969 นั่นคือทั้ง 13 องค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 68.969 จำนวนองค์ประกอบที่ได้จากการสกัดองค์ประกอบหลักภายหลังหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เป็นอิสระด้วยวิธีแวนิเมกซ์ (Varimax) ได้ทั้งหมด 13 องค์ประกอบ ผลการคัดเลือกองค์ประกอบ พบว่า มีองค์ประกอบที่ชัดเจน เพียง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 9 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 8 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

2. การตั้งชื่อองค์ประกอบ

2.1 องค์ประกอบที่ 1 “บุคคลแห่งการเรียนรู้” ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.626 ถึง 0.798 มีค่าไอเกน เท่ากับ 13.459 เมื่อพิจารณาตัวแปรในองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ 1 พัฒนาตนเองอยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะของตน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .640

ตัวแปรที่ 2 สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .626

ตัวแปรที่ 3 สามารถพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นครูที่เน้นความหลากหลาย และตอบสนองต่อผู้เรียนเป็นหลัก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .725

ตัวแปรที่ 4 ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน และรักการค้นคว้า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .798

ตัวแปรที่ 5 มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .766

ตัวแปรที่ 6 รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .695

ตัวแปรที่ 7 มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .765

ตัวแปรที่ 8 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการหาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .762

ตัวแปรที่ 9 รู้จักตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล เพื่อหาคำตอบ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .703

2.2 องค์ประกอบที่ 2 “ทักษะทางวิชาการ” ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.553 ถึง 0.867 มีค่าไอเกน เท่ากับ 8.659 เมื่อ

พิจารณาตัวแปรในองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ 1 มีทักษะการทําวิจัยในชั้นเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .706

ตัวแปรที่ 2 มีทักษะในการทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .852

ตัวแปรที่ 3 มีทักษะในการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .799

ตัวแปรที่ 4 มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .843

ตัวแปรที่ 5 มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .867

ตัวแปรที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .825

ตัวแปรที่ 7 มีทักษะในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .809

ตัวแปรที่ 8 มีความรู้ และทักษะในเนื้อหาการเรียนการสอนเป็นอย่างดี สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .793

ตัวแปรที่ 9 เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .553

2.3 องค์ประกอบที่ 3 “คุณธรรม และจริยธรรม” ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.579 ถึง 0.961 มีค่าไอเกน เท่ากับ 5.310 เมื่อพิจารณาตัวแปรในองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ 1 มีระเบียบวินัย ประพฤติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .632

ตัวแปรที่ 2 มีความยุติธรรม ประพฤติตนด้วยความเที่ยงตรงไม่ลำเอียง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .747

ตัวแปรที่ 3 มีความเสียสละ อุทิศเวลา โดยเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .659

ตัวแปรที่ 4 ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .790

ตัวแปรที่ 5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเป็นมิตรต่อผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .579

ตัวแปรที่ 6 มีจิตเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .961

ตัวแปรที่ 7 มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .744

ตัวแปรที่ 8 รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .658

2.4 องค์ประกอบที่ 4 “จิตวิญญาณความเป็นครู” ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.646 ถึง 0.848 มีค่าไอเกน เท่ากับ 4.403 เมื่อพิจารณาตัวแปรในองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ 1 มีความรักและความศรัทธาในอาชีพครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .830

ตัวแปรที่ 2 มีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .819

ตัวแปรที่ 3 มีเจตคติที่ดีในวิชาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .646

ตัวแปรที่ 4 ความเป็นไทย ร่วมอนุรักษ์พัฒนาวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .828

ตัวแปรที่ 5 มีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .815

ตัวแปรที่ 6 รักษาชื่อเสียง และปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .848

2.5 องค์ประกอบที่ 5 “บุคลิกภาพ” ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.651 ถึง 0.764 มีค่าไอเกน เท่ากับ 2.974 เมื่อพิจารณาตัวแปรในองค์ประกอบที่ 5 มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ 1 มีปฏิภาณไหวพริบ รอบรู้ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .764

ตัวแปรที่ 2 มีความขยัน กระตือรือร้น ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .651

ตัวแปรที่ 3 มีความพากเพียร และมีความอดทนต่อการเรียนและการทำงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .706

ตัวแปรที่ 4 แต่งกายสะอาด เหมาะสม เรียบร้อย และรักษาสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .754

ตัวแปรที่ 5 มีความตรงต่อเวลา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .695

ตัวแปรที่ 6 มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .729

อภิปรายผล

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 9 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า “บุคคลแห่งการเรียนรู้” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.626 ถึง 0.798 ได้แก่ 1) พัฒนาการตนเองอยู่เสมอ หมั่นศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะของตน 2) สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง 3) สามารถพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นครูที่เน้นความหลากหลาย และตอบสนองต่อผู้เรียนเป็นหลัก 4) ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน และรักการค้นคว้า 5) มีความสามารถในการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 6) รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ 7) มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ 8) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการหาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 9) รู้จักตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล เพื่อหาคำตอบ ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตครูอยู่ในช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็นทั้งในการเรียนการทำงาน อีกทั้งในยุคนี้ยังเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำให้นิสิตครูสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จึงส่งผลให้เกิดการแสวงหาความรู้ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจใฝ่เรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและห้องนอกเรียน ทำให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น เป็นไปตามที่ Knapper and Cropley (2000); Queensland School Curriculum Council (2005) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย มีใจในการรักการอ่าน และมีความอยากรู้อยากเห็นตลอดเวลา ชอบศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นนักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับสุดสาคร จันทะลุ่ม (2550); มลิวลย์ บุญดา และศุภรัตน์ มิ่งสมร (2552) ที่กล่าวว่า บุคคลแห่งการเรียนรู้คือบุคคลที่มีลักษณะใฝ่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักการเขียนรักการอ่าน และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งงานวิจัยของจากรุณันท์ ขวัญแนน (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนิสิตนั้นควรมีคุณลักษณะดังนี้ 1) สนใจหลักการและความรู้พื้นฐานในวิชาชีพของตน 2) มีความกระตือรือร้นในวิชาชีพ 3) เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

4) มีความคิดอย่างอิสระมีเหตุผล 5) สืบเสาะหาความรู้และผลิตงานใหม่ ๆ เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย 6) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตีความ จำแนกแยกแยะองค์ประกอบหรือเรื่องที่สนใจได้ 7) มีทักษะในการนำเสนอความคิดและแนวทางการแก้ปัญหา และ 8) รู้จักบริหารจัดการเวลา แบ่งเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 9 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า “ทักษะทางวิชาการ” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.553 ถึง 0.867 ได้แก่ 1) มีทักษะการทํารายงานในชั้นเรียน 2) มีทักษะในการทำงานเป็นทีม 3) มีทักษะในการจัดบรรยายภาคที่เื้อต่อการเรียนรู้ 4) มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 5) มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 6) มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 7) มีทักษะ ในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 8) มีความรู้และทักษะในเนื้อหาการเรียนการสอนเป็นอย่างดี สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง และ 9) เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตครูนั้นจำเป็นต้องฝึกฝนเนื้อหาวิชาความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพราะเมื่อนิสิตครูสำเร็จการศึกษาแล้วนั้น นิสิตครูจะต้องไปเป็นครูเพื่อออกมาสู่สังคมในอนาคต มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม และมุ่งมั่นในการสอนนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งต่อไป สอดคล้องกับโครงการครูคุณภาพ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (2556) ที่ได้กำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพไว้ว่า จะต้องได้ครูที่มีความทักษะความเชี่ยวชาญทางวิชาการ และวิชาชีพ ประกอบกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2558) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะของครูจะต้องมีทักษะทางวิชาการ สามารถพัฒนาการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554) ได้เสนอระบบการผลิตครูยุคใหม่ว่าควรมีทักษะทางวิชาการ คือมีความคิดอย่างลึกซึ้งสามารถทำงานเพื่อพัฒนางานและองค์ความรู้ของตนเอง แก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครู 10 ประการ พบว่าได้เน้นในเรื่องของทักษะทางวิชาการของครูที่จะต้องหมั่นแสวงหาความรู้ พร้อมกับเตรียมความพร้อมของตนเองให้พร้อมทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ ฉลอง ชาตรุประชีวิน และสำราญ มีแจ้ง (2549)

ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ตัวประกอบคุณลักษณะของครูรุ่นใหม่ตามการรับรู้ของนักการศึกษาชั้นนำและครูดีเด่น ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูรุ่นใหม่ตามการรับรู้ของนักการศึกษาชั้นนำและครูดีเด่นด้านความสามารถ ได้แก่ มีทักษะในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ มีทักษะในการใช้และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา มีทักษะทางด้านภาษา มีทักษะในการสื่อสาร รู้ทันข่าวสารสถานการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง คิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสวงหานวัตกรรมแนวใหม่ที่ได้ผล สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง พร้อมทั้งรับรู้เข้าใจระเบียบวิธีที่เหมาะสมที่สุด มีความสามารถในการจัดทำรายงานทางวิชาการและผลิตสื่อ มีผลงานวิชาการเผยแพร่ อยู่เสมอ ปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น หลากหลาย วางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ปฏิบัติงานได้ทันเวลาและสถานการณ์ ปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

3. องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 8 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า “คุณธรรม และจริยธรรม” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.579 ถึง 0.961 ได้แก่ 1) มีระเบียบวินัย ประพฤติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม 2) มีความยุติธรรม ประพฤติตนด้วยความเที่ยงตรงไม่ลำเอียง 3) มีความเสียสละ อุทิศเวลา โดยเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 4) ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน 5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเป็นมิตรต่อผู้อื่น 6) มีจิตเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 7) มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง และ 8) รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตครูนั้นมีความตระหนักอยู่ในจิตสำนึกตลอดเวลา อีกทั้งมหาวิทยาลัยมีหลักสูตรการเรียนการสอน มีการจัดโครงการที่สอดแทรกเรื่องของคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อเป็นการปูพื้นฐานเพื่อให้นิสิตครูมีคุณธรรม และจริยธรรมในการใช้และการดำรงชีวิตในอนาคต เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ได้ประกาศเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) เพื่อให้สถานศึกษาได้นำกรอบมาตรฐานดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้กำหนดให้ผู้เรียนครูมีผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม และจริยธรรม แสดงออกซึ่งพฤติกรรมมีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความเข้าใจผู้อื่น มีความเสียสละ และเป็นแบบอย่างที่ดี

สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554) ได้เสนอระบบการผลิตครูยุคใหม่ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ในด้านคุณธรรมจริยธรรม จะต้องมีการขยายบรรณวิชาชีพครู มีจิตสาธารณะ เสียสละและเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งสุเทพ ธรรมะตะกุล และคณะ (2555) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญมากที่สุดคือด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่นเดียวกันกับแนวคิดของ สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2550) ได้กล่าวถึง คุณธรรม และจริยธรรม ที่ผู้เรียนหรือนิสิตนักศึกษาควรมี ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม และยึดมั่นในสัมมาอาชีวะ การสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ มีความกระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้กล่าวว่า การแสดงออกของพฤติกรรมด้านคุณธรรม และจริยธรรม ได้แก่ การมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละ อีกทั้งงานวิจัยของ จารุพันธ์ ขวัญแน่น (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมนั้น นิสิตนั้นควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีการยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม 2) ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และ 3) มีความเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อหวั่นไหว

4. องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า “จิตวิญญาณความเป็นครู” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.646 ถึง 0.848 ได้แก่ 1) มีความรักและความศรัทธาในอาชีพครู 2) มีความกตัญญู กตเวทิต์ต่อผู้มีพระคุณ 3) มีเจตคติที่ดีในวิชาชีพ 4) ความเป็นไทย ร่วมอนุรักษ์ พัฒนาวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม 5) มีจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง และ 6) รักษาชื่อเสียง และปกป้องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้มีการจัดตั้งโครงการครูคุณภาพ โดยมีการคัดเลือกคนดี คนเก่ง คนที่มีความสนใจและมีใจรักในวิชาชีพครูอย่างแท้จริงเข้ามาเรียนที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นอกจากนี้ยังเป็นไปตามเป้าหมายเชิงคุณภาพของโครงการครูคุณภาพที่ให้นิสิตครูมีความเป็นกัลยาณมิตร มีความรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นไปตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2558); สุมณ อมรวิวัฒน์ (2554); วรากรณ์ สามโกเศศ (2553) ที่กล่าวว่าปัจจัยนำเข้าในการที่จะผลิต

ครูต้องมีการคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาเป็นครู เพื่่มจุดเน้น คุณลักษณะคนที่มีใจรักในวิชาชีพ และมีจิตวิญญาณความเป็นครู สอดคล้องกับบัญญัติ 10 ประการของคุรุสภา (2553) ได้สรุปว่า คุณลักษณะของจิตวิญญาณความเป็นครูจะต้องประกอบด้วย ความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรักในอาชีพ ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม และการเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งภักดี ตั้งเพียรเดโช (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพ ที่พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครู พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรักความศรัทธาในอาชีพ ครูมีใจรักความเป็นครู รักษาชื่อเสียง และปกป้องชื่อเสียงแห่งวิชาชีพครู และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นไปตามที่ วสันตา ฉลากบาง (2559) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่สำคัญของครู จะต้องรักในอาชีพ และมีจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งจิตวิญญาณความเป็นครูจัดว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งทั้งนี้เพราะการปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณเป็นการทำหน้าที่ ด้วยใจส่งผลให้เกิดความรัก ศรัทธาและยึดมั่นในอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อัจฉรา พลายเวช (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมครู ผลการวิจัยพบว่า มี 5 องค์ประกอบ โดย 1 ใน 5 องค์ประกอบ ก็คือองค์ประกอบด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นครู ได้แก่ มีความภาคภูมิใจในอาชีพครู เป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพครูโดยเห็นความสำคัญและความจำเป็นต่อสังคมครู เข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพครูด้วยความเต็มใจ รักษาชื่อเสียงและค่านิยม และตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นที่ ยกย่องเชิดชูปกป้องเกียรติภูมิของครู

5. องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ตั้งชื่อองค์ประกอบว่า “บุคลิกภาพ” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.651 ถึง 0.764 ได้แก่ 1) มีปฏิภาณไหวพริบ รอบรู้ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ 2) มีความขยัน กระตือรือร้น ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ 3) มีความพากเพียร และมีความอดทนต่อการเรียนและการทำงาน 4) แต่งกายสะอาด เหมาะสม เรียบร้อย และรักษาสุขภาพอนามัย เป็นอย่างดี 5) มีความตรงต่อเวลา และ 6) มีความมั่นคงทางอารมณ์ ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตครูส่วนใหญ่ เห็นความสำคัญในเรื่องของบุคลิกภาพที่ดี เนื่องจากจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน และบุคคลทั่วไป ดังนั้นบุคลิกภาพจึงเป็นตัวสะท้อนคุณลักษณะของครู อีกทั้งนิสิตครูยังเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน พุดจาซัดเจตและสุภาพ สอดคล้องกับ

แนวคิดของบุชเชอร์ (Buchher, 1972) ได้สรุปว่า คุณลักษณะของครูนั้น จะต้องมีความสนใจต่อนักเรียน มีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นคนพูดเก่ง มีอารมณ์ขัน อีกทั้งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2554) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า ปี พ.ศ. 2562 ครูมีบุคลิกภาพของความเป็นครูคือ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความพากเพียรต่อความยากลำบากในทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับคู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครู 10 ประการ พบว่าบุคลิกภาพที่ดีของครูนั้นจะต้องมีความกระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ พร้อมทั้ง มีความมั่นคงทางจิตใจ รู้จักบำรุงรักษากายและจิตใจให้สมบูรณ์ เช่นเดียวกับ อภิญา ปุ้ยผ่าย และคณะ (2551) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของครู ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกเฉพาะตัวของบุคคลในทางที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง การแต่งกายดี การพูดจาสุภาพเรียบร้อย หน้าตายิ้มแย้ม และการควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) ทักษะทางวิชาการ 3) คุณธรรม และจริยธรรม 4) จิตวิญญาณความเป็นครู และ 5) บุคลิกภาพ ดังนั้นควรจะนำองค์ประกอบเหล่านี้ไปเป็นเกณฑ์อีกอย่างหนึ่งในการคัดเลือกนิสิตที่จะเข้ามาศึกษาหลักสูตรวิชาชีพครูต่อไป

1.2 ในการพัฒนาหลักสูตร หรือจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ควรมีการสอดแทรกให้นิสิตมีคุณลักษณะ ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำการวิจัยในลักษณะของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อจะได้ทราบว่าคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพนั้น องค์ประกอบใดมีความสำคัญมากที่สุด

2.2 ควรมีการสร้างแบบวัดและเกณฑ์ปกติของคุณลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะของนิสิตครูคุณภาพ ว่ายังบกพร่องในด้านใด จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไข

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, จาก <http://www.google.co.th/url>.
- คณะทำงานปฏิรูปการศึกษาของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2558). กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จากร่าง Road map ปฏิรูปการศึกษา (2558-2564). สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://goo.gl/avTbvn>.
- คณะศึกษาศาสตร์. (2556). โครงการผลิตครูคุณภาพ. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://goo.gl/fw19Sn>.
- จารุพันธ์ ขวัญแน่น. (2551). การพัฒนาตัวชี้วัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉลอง ขาทรประชีวิน และสำราญ มีแจ้ง. (2549). การวิเคราะห์ตัวประกอบคุณลักษณะของครูรุ่นใหม่ตามการรับรู้ของนักการศึกษาชั้นนำและครูดีเด่น. รายงานการวิจัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง และปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ. (2553). รายงานการพัฒนาแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 23(1): 25-54.
- ไทยรัฐ. (2560). ครูทำร้ายนักเรียน. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://goo.gl/2cM9jf>.
- ปกรณ์ ประจันบาน. (2551). เทคนิคการวิเคราะห์และประยุกต์... โมเดลสมการโครงสร้างสำหรับงานวิจัยและประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: เอทีกราฟฟิคเซ็นเตอร์.
- ภาวัต ตั้งเพชรเดโช. (2556). จิตวิญญาณความเป็นครูกับความก้าวหน้าในอาชีพที่พยากรณ์ความทุ่มเทในการทำงานของครู. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มลิวีย์ บุญตา และศุภรัตน์ มิ่งสมร. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัลลิกา ฉลากบาง. (2559). จิตวิญญาณความเป็นครู: คุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพ. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 6(2): 123-128.
- วรากรณ์ สามโกเศศ. (2553). ปฏิรูปครูศึกษาของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2561, จาก <https://goo.gl/SgR7wR>.
- สิริพัชร เจตภาวิโรจน์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา Development of school curriculum: การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ และการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุดสาคร จันทะล่ำม. (2550). พฤติกรรมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2554). ครูศึกษากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ ธรรมะตะกุล และคณะ. (2555). การศึกษาคุณลักษณะของครูยุคใหม่. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สมชาย โพธิ์แก้ว. (2547). คุณลักษณะความรู้ความสามารถที่พึงประสงค์ของครูในศตวรรษหน้า. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และเพชร พิพัฒน์สันติกุล. (2554). การวิเคราะห์โครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่: หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสถาบันผลิตครู และนิสิต/ นักศึกษา โครงการนำร่อง พ.ศ. 2552 และ 2553. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย* 24(2): 149-168.
- สวนดุสิตโพล. (2560). *ความเชื่อมั่น "ครูไทย" ปี 2560 ที่ผ่านมา*. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2561, จาก <https://goo.gl/DC7vj7>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). 2554 ปีแห่งการพัฒนาคุณภาพครู. *อนุสารอุดมศึกษา*, 37(392), 5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2544). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2554). *การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพและผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา, ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *รายงานผลการศึกษาศาณภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อภิญา ปุยฝ้าย และคณะ (2551). *การวิเคราะห์ห้องศึ่ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ม่มีผลงานดีเด่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- อัจฉรา พลายเวช. (2549). *การวิเคราะห์ห้องศึ่ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- Buchher, Charles A. (1975). *Foundations of Physical Education*. 7th ed. Saint Louis: The C.V. Mosby.
- Knapper, C., and Cropley, A. (2000). *Lifelong Learning in Higher Education*. London Kogan Page Limited.
- Queensland School Curriculum Council. (2005). *Overall learning Outcomes and the valued attributes of a lifelong learner*. Brisbane Information Sheet.